

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 126/2019-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 3. apríla 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Miroslava Duriša a Mojmíra Mamojku predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Tiborom Bickom, Dukelská 972/7-3, Považská Bystrica, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 v spojení s čl. 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a práva na ochranu majetku zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prievidza v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 172/2017 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. marca 2019 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej

len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj porušenie svojho základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 v spojení s čl. 13 ods. 4 ústavy a práva na ochranu majetku zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Okresného súdu Prievidza (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 172/2017.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol opatrením okresného súdu č. k. 17 Tp 34/2017-4 ustanovený ako obhajca obvinenému [REDAKOVANÉ], proti ktorému sa viedlo trestné konanie pod sp. zn. 1 T 172/2017. Rozsudkom okresného súdu sp. zn. 1 T 172/2017 z 11. decembra 2017 bola schválená dohoda o vine a treste, ktorou bol odsúdenému uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní šiestich mesiacov. Označené trestné konanie bolo právoplatne skončené 11. decembra 2017. Sťažovateľ nadväzne 17. decembra 2017 v súlade s § 553 ods. 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) doručil okresnému súdu návrh na priznanie náhrady trov právneho zastúpenia. V zmysle § 553 ods. 3 Trestného poriadku mal o jeho návrhu okresný súd rozhodnúť v rámci 30-dňovej lehoty, ktorá uplynula 16. januára 2018. O návrhu sťažovateľa však v zákonom stanovenej lehote rozhodnuté nebolo. Po viac ako roku nečinnosti okresného súdu sťažovateľ 18. decembra 2018 písomne požiadal okresný súd, aby rozhodol o ním uplatnenom nároku, avšak bezvýsledne. Preto sťažovateľ 15. februára 2019 zaslal predsedovi okresného súdu sťažnosť na postup súdu podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“). Predseda okresného súdu listom zo 14. februára 2019 vyhodnotil sťažnosť sťažovateľa ako opodstatnenú. Nadväzne došlo 15. februára 2019 k vydaniu rozhodnutia o odmene za poskytované právne služby (sťažovateľovi bolo rozhodnutie doručené 21. februára 2019). To však podľa názoru sťažovateľa nič nemení na fakte, že k rozhodnutiu došlo až

po štrnástich mesiacoch od podania návrhu, čím došlo k porušeniu jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov.

3. S'ťažovateľ ústavnému súdu uvádza, že predmetom sporu bola vyslovene rutinná vec týkajúca sa okrajovej časti trestnoprávnej agendy – odmeny advokáta za ním poskytnuté právne služby. Právne a skutkovo patrí predmet tohto rozhodovania do štandardnej rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva. Dĺžka konania preto nebola závislá od skutkovej alebo právnej náročnosti namietanej veci. Požiadavka rýchlosti konania je obzvlášť naliehavá a zákonom daná tridsaťdňovou lehotou na rozhodnutie, ktorá dodržaná nebola, a preto rozhodnutie o takej jednoduchej veci po dlhej dobe nemožno považovať za rozhodnutie v primeranej lehote. Na základe uvedeného je s'ťažovateľ toho názoru, že okresný súd popísanou nečinnosťou porušil jeho práva. Popritom zdôrazňuje, že svojím správaním žiadnym spôsobom neprispel k zbytočným priet'ahom v konaní.

4. S'ťažovateľ namieta i porušenie čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, ktoré vidí v tom, že okresný súd mu ústavne neakceptovateľným spôsobom maril nadobudnúť majetok – peniaze. Zastáva názor, že už len spôsobenie priet'ahov v súdnom konaní samo osebe vyústilo do porušenia jeho práva vlastniť majetok.

5. Okrem konštatovania porušenia uvedených práv s'ťažovateľ od ústavného súdu žiada priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 3 000 €, ktoré odôvodnil dĺžkou obdobia, počas ktorej okresný súd nerozhodol o jeho návrhu, nedodržaním zákonnej lehoty na rozhodnutie, neposkytnutím nápravy zo strany predsedu okresného súdu a nedôvodným zadržívaním príjmu za jeho vykonanú prácu.

6. V nadväznosti na uvedené s'ťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí ústavnej s'ťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil, že postupom okresného súdu v namietanom konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 72/2017 (správne má byť sp. zn. 1 T 172/2017, pozn.) bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj jeho základné právo vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 v spojení s čl. 13

ods. 4 ústavy a právo na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Zároveň požaduje, aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadost'učinenie v sume 3 000 € a náhradu trov konania.

II.

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Za zjavne neopodstatnený ústavný súd podľa ustálenej súdnej praxe považuje taký návrh na začatie konania, ak pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť

porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. Ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (napr. III. ÚS 199/02).

12. O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti smerujúcej proti zbytočným priet'ahom v súdnom konaní ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktorý vylučuje, aby ten orgán (okresný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (III. ÚS 263/03, IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, III. ÚS 342/08). Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov môže vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy označený všeobecný súd meritórne rozhodol pred jej podaním (II. ÚS 184/06), a preto už k namietanému porušovaniu týchto práv nečinnosťou tohto súdu v čase doručenia sťažnosti nemohlo dochádzať (m. m. II. ÚS 387/06, III. ÚS 368/2018).

13. Predmetom ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 172/2017, ktorý o jeho návrhu na odmenu a náhradu hotových výdavkov za poskytnuté právne služby nerozhodol bez zbytočných priet'ahov, t. j. v zákonom stanovenej lehote 30 dní od jeho podania, ale až po 14 mesiacoch. V nadväznosti na to namieta i porušenie čl. 20 ods. 1 v spojení s čl. 13 ods. 4 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, pretože okresný súd mu maril právo nadobudnúť finančné prostriedky za poskytnuté právne služby.

14. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prerokovaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

15. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010), a preto ich namietané porušenie možno preskúmať spoločne.

16. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

17. Ako vyplýva z obsahu ústavnej sťažnosti, okresný súd o návrhu sťažovateľa rozhodol 15. februára 2019, a to potom, čo sťažovateľ namietol priet'ahy v konaní u predsedu okresného súdu podľa § 62 zákona o súdoch. Ústavný súd v súčinnosti s okresným súdom zistil, že uvedené rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť 28. februára 2019. Sťažnosť na priet'ahy v konaní adresovaná predsedovi okresného súdu sa tak v okolnostiach posudzovanej veci prejavila ako účinný prostriedok nápravy. V tejto

súvislosti ústavný súd považuje za vhodné doplniť, že takáto sťažnosť naďalej zohráva významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. m. m. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05). O takúto situáciu zjavne išlo aj v prípade sťažovateľa, keďže 30-dňová lehota na rozhodnutie (hoci táto má iba poriadkový charakter) dávno uplynula.

18. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu sa ochrana základnému právu na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie týchto práv označeným orgánom verejnej moci (v tomto prípade okresným súdom) ešte mohlo trvať (pozri I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde], pretože konanie o takej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou ESĽP (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

19. Ústavný súd uznáva, že rozhodovanie o pomerne jednoduchom návrhu sťažovateľa v rámci 14 mesiacov nemožno označiť za primerané, avšak vzhľadom na to, že o odmene advokáta – sťažovateľa bolo právoplatne rozhodnuté ešte pred podaním ústavnej sťažnosti, k tvrdenému, resp. namietanému porušeniu sťažovateľom označených práv postupom okresného súdu už objektívne nemôže dochádzať. Preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

20. V súvislosti s namietaným porušením čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľ namietal i porušenie svojich majetkových práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu. Aj v tejto časti však bolo potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť. Sťažovateľ neuviedol, nepreukazoval (predložením rozhodnutia) a ani nenamietal spôsob, akým okresný súd rozhodol o jeho nároku, t. j. či mu bola odmena priznaná v celej ním uplatnenej výške alebo nie. Uviedol iba to, že mu znemožňoval nadobudnúť majetok. O jeho návrhu však okresný súd napokon (hoci neskôr) rozhodol. Ústavnému súdu preto nie je zrejmé, akým spôsobom mal okresný súd svojím postupom porušiť uvedené hmotné práva sťažovateľa. V tomto smere je ústavnoprávna argumentácia sťažovateľa nedostatočná. Keďže z argumentácie sťažovateľa, ale ani z popisovaného postupu okresného súdu nemožno vyvodiť nič, čo by signalizovalo porušenie práva sťažovateľa vlastníť, resp. užívať majetok, ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti podľa čl. 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

21. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa obsiahnutých v petite jeho sťažnosti (primerané finančné zadosťučinenie a trovy konania), keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. apríla 2019